

Raadsvergadering d.d. 5 juli 2018

Aan de raad,

Onderwerp

Programmarekening 2017

Beslispunten

- 1) De programmarekening 2017 vast te stellen.
- 2) Kennis te nemen van het positieve rekeningsaldo 2017 van € 89.130,- (exclusief winstneming grondexploitatie) in deze programmarekening 2017.
- 3) Kennis te nemen van de winstneming van € 1.811.000,- uit de grondexploitatie op basis van de nieuw voorgeschreven Percentage of Completion-methode (PoC-methode) uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en tevens kennis te nemen van het hierdoor gerealiseerde het positieve rekeningsaldo 2017 in deze jaarrekening van € 1.900.130,- inclusief winstneming grondexploitatie.
- 4) Een bedrag van € 1.811.000,- (als zijnde de winstneming grondexploitaties 2017) toe te voegen aan de bestemmingsreserve grondexploitatierisico's als resultaatbestemming.
- 5) Kennis te nemen van het negatieve resultaat van € 355.203,- voor het Sociaal Domein, dat cijfermatig in het geheel van het rekeningsaldo, zoals genoemd onder ad 3, is verdisconteerd.
- 6) Om de bestemmingsreserve Sociaal Domein niet aan te wenden voor het tekort in het Sociaal Domein, aangezien er een positief saldo is over de gehele programmarekening en het wenselijk wordt geacht deze middelen beschikbaar te houden voor eventuele toekomstige risico's.
- 7) Op basis van het positieve rekeningsaldo 2017 ad € 89.130,- een aantal bedragen beschikbaar te houden voor uitgaven in 2018 door deze via resultaatbestemming over te hevelen van 2017 naar 2018 en dit als volgt te verdelen:
 - € 55.000,- toe te voegen aan de stelpost armoedebestrijding 2018 van de begrotingspost Minimabeleid';
 - € 14.993,- toe te voegen aan het budget 2018 'rekenkamercommissie';
 - € 38.938,- toe te voegen aan de reserve 'Bereikbaarheidsagenda';
 - € 26.019,- toe te voegen aan het budget 2018 speeltuinen;

En het hierdoor ontstane nadelige saldo ad € 45.820,- (= € 89.130 overschot -/ € 55.000 -/ € 14.993 -/ € 38.938 -/ € 26.019) te onttrekken uit de algemene reserve.

Samenvatting

Elk jaar maakt de gemeente de programmarekening op. Hierin staat welke activiteiten door het college zijn uitgevoerd en welke inkomsten en uitgaven daarbij hoorden. Aan de gemeenteraad wordt een voorstel gedaan om het positieve saldo van € 89.130,-

(exclusief winstneming grondexploitaties) een bestemming te geven. De programmarekening is het laatste document in de planning- en controlcyclus van 2017 en met het vaststellen van het document wordt het jaar 2017 formeel afgesloten.

Aanleiding

De programmarekening is het slotstuk van de p&c-cyclus. Met de aanbidding van de programmarekening aan de gemeenteraad legt het college verantwoording af over het gevoerde bestuur (artikel 197 Gemeentewet) en met de vaststelling wordt het jaar 2017 formeel afgesloten.

Beoogd effect en/of resultaat

Vaststellen van de programmarekening 2017 en een bestemming geven aan het positieve rekeningsaldo.

Argumenten

De belangrijkste onderdelen uit de Programmarekening 2017 zijn:

- Saldo van de jaarrekening
- Paragrafen
- Programmaverantwoording
- Balans
- Accountantsverslag

Saldo van de jaarrekening

Het saldo van de jaarrekening 2017 bedraagt € 89.130,- exclusief winstneming grondexploitatie. Het resultaat van de verplichte winstneming van de grondexploitaties bedraagt € 1.811.000,-, waardoor het positieve resultaat van de jaarrekening 2017 inclusief winstneming grondexploitatie € 1.900.130,- bedraagt.

De raad is bevoegd om een bestemming te geven aan het voordelige saldo van de jaarrekening. Het college doet hiertoe de volgende voorstellen:

Voeding reserve Grondexploitatieisico's met € 1.811.000,-

Sinds 2017 moet jaarlijks een berekening gemaakt worden van de opgebouwde verwachte winsten in de grondexploitatie. Voorheen gingen we er vanuit dat winsten in het grondbedrijf pas definitief gerealiseerd werden bij het afsluiten van een complex. Uit beantwoording van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in 2017 is gebleken dat gemeenten hier geen keuzevrijheid hebben. Aan de hand van de voortgang van het complex moet elk jaar een fictieve winst berekend worden. De methode die hiervoor toegepast wordt heet de POC-methode (Percentage Of Completion). Afhankelijk van de voortgang en de verwachte winst moet elk jaar een deel van de winst als gerealiseerd beschouwd worden. Deze is op dat moment nog niet daadwerkelijk gerealiseerd (zoals in het verleden gehanteerd werd als criterium voor winstneming, maar wordt met een redelijke zekerheid wel verwacht). In het verleden is dit op basis van het voorzichtigheidsprincipe niet gedaan en daarom is de winst die in 2017 berekend wordt, nu relatief hoog en komt deze uit op een bedrag van € 1.811.000,-. Ons beleid is om winsten die voortkomen uit de grondexploitatie toe te voegen aan de reserve grondexploitatieisico's (bron: nota reserves en voorzieningen. Rb. 17

september 2015). Aangezien deze POC-methode nieuw is, is gekozen om eerst de winst van de grondexploitatie in het resultaat zichtbaar te maken om vervolgens als resultaatbestemming voor te stellen deze toe te voegen aan de reserve grondexploitatie. Op deze manier is de nieuwe werkwijze voor de raad meer zichtbaar en kan ook duidelijk en visueel gemaakt worden dat er door nieuwe wetgeving minder voorzichtig winsten uit de grondexploitatie moeten worden 'genomen'. Voorgesteld wordt derhalve om het bedrag van € 1.811.000,- als zijnde de winstneming van de grondexploitatie toe te voegen aan de reserve grondexploitatie-risico's. Het saldo van de reserve na deze mutatie bedraagt € 4,3 miljoen.

Saldo Sociaal Domein van € 355.203,-

Sinds 2015 worden overschotten en tekorten die ontstaan bij de uitvoering van de zorgtaken (WMO, Jeugd en BMS) verrekend met de gevormde reserve Sociaal Domein. Alle taken zijn grotendeels ondergebracht in programma 3 'Gezondheid en Zorg', waarvan het saldo in deze jaarrekening € 355.203,- nadelig bedraagt. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de analyse van de grootste afwijkingen in de programmarekening 2017 zelf. Dit nadelige saldo is reeds verwerkt in het gepresenteerde positieve saldo van de jaarrekening 2017 van € 89.130,- (exclusief winstneming grondexploitatie).

Aangezien er nog steeds sprake is van een positief jaarresultaat 2017 na verwerking van het tekort sociaal domein, wordt voorgesteld om dit jaar niet de bestemmingsreserve sociaal domein aan te spreken om het tekort van € 355.203,- aan te zuiveren. Financieel is hier geen noodzaak toe, waardoor wordt voorgesteld om de middelen in de reserve beschikbaar te houden voor eventuele risico's in het sociaal domein in de toekomst. Hierdoor zou het saldo van de reserve sociaal domein ongewijzigd blijven op een bedrag van € 906.474,-.

Toevoeging aan stelpost armoedebestrijding 2018 van € 55.000,-

In 2017 is € 55.000,- aan Klijsma-gelden ontvangen. Hoewel het bedrag niet geormerkt is, was het bedrag bedoeld voor het ondersteunen van kinderen uit arme gezinnen. Het college onderschrijft het doel van de Klijsma-gelden en wil deze middelen beschikbaar houden voor genoemde doelstelling. Voorgesteld wordt deze middelen als resultaatbestemming over te hevelen naar 2018 en toe te voegen aan de stelpost armoedebestrijding van het product minimabeleid, zodat dit geld in de toekomst alsnog tegen de armoede onder kinderen ingezet kan worden. Het kan zijn dat de daadwerkelijke uitgaven pas in 2019 zullen plaatsvinden, maar dan zal nog een keer een voorstel voor overheveling worden gedaan bij de jaarrekening 2018. Ons beleid is om zo min mogelijk reserves te vormen en daarom wordt genoemde werkwijze voorgesteld.

Toevoeging aan budget 2018 'rekenkamercommissie' van € 14.993,-

Met het vaststellen van de verordening op de gezamenlijke rekenkamercommissie Gemert-Bakel en Laarbeek (rb. 10 december 2015) is bepaald dat overschotten in enig jaar ingezet worden voor het uitvoeren van taken in het volgende jaar. Uit een berekening blijkt dat het voordelige saldo 2017 van de gezamenlijke rekenkamercommissie € 14.993,- bedraagt. Voorgesteld om dit bedrag toe te voegen aan het budget dat in 2018 al beschikbaar is als bestemming van het jaarresultaat.

Toevoeging aan reserve Bereikbaarheidsagenda van € 38.938,-

In 2018 is de reserve bereikbaarheidsagenda ingesteld (rb. 1 februari 2018). De reserve is bedoeld om pieken en dalen in de uitgaven op te kunnen vangen. De projecten in het kader van de bereikbaarheid worden regionaal afgestemd, waarbij de uitgaven niet gelijkmatig over de jaren verspreid zullen worden. In 2017 is minder uitgegeven dan beschikbaar was. Voorgesteld wordt om als resultaatbestemming het bedrag dat niet uitgegeven is in 2017 aan de reserve bereikbaarheidsagenda toe te voegen zodat dit bedrag in de toekomst beschikbaar is voor projecten in het kader van de bereikbaarheid.

Toevoeging aan budget 2018 'speeltuinen' van € 26.019,-

Voorheen werd het beheer van speeltuinen door de gemeente uitgevoerd. Doelstelling was om de bestaande speeltuinen zodanig te onderhouden dat deze in de huidige vorm konden blijven voortbestaan. Sinds 2015 wordt een andere vorm van beheer toegepast. Aarle-Rixtel is hierin voorloper. Er is een stichting in het leven geroepen die het beheer van de speeltuinen in Aarle-Rixtel over neemt. Doel is om dit initiatief te subsidiëren en de stichting de ruimte te bieden om met het beschikbaar gestelde bedrag het onderhoud uit te voeren. Op dit moment is onduidelijk wat het financieel effect zal zijn van de gewijzigde beheersvorm. Voorgesteld wordt om als resultaatbestemming het overschot dat in 2017 ontstaan is toe te voegen aan het budget dat in 2018 al beschikbaar is, zodat alle beschikbare middelen hiervoor de komende jaren kunnen worden ingezet. Ook hier is het zo dat de daadwerkelijke uitgaven in fasen plaatsvinden en zullen plaatsvinden, waardoor enige jaren op rij middelen overgeheveld worden c.q. overgeheveld moeten worden vanwege ons beleid om zo min mogelijk reserves te vormen (maar wel de middelen beschikbaar te houden voor het daarvoor bestemde doel).

Restantsaldo verrekenen met de algemene reserve van € 45.820,-

Resumerend wordt voorgesteld om op basis van het positieve rekeningsaldo 2017 ad € 89.130,- de volgende bedragen beschikbaar te houden voor uitgaven in 2018 door deze via resultaatbestemming over te hevelen van 2017 naar 2018::

- € 55.000,- toe te voegen aan de stelpost armoedebestrijding 2018 van de begrotingspost Minimabeleid';
- € 14.993,- toe te voegen aan het budget 2018 'rekenkamercommissie';
- € 38.938,- toe te voegen aan de reserve 'Bereikbaarheidsagenda';
- € 26.019,- toe te voegen aan het budget 2018 speeltuinen;

Hierdoor ontstaat een nadelig saldo van € 45.820,- (= € 89.130 overschot -/ € 55.000 -/ € 14.993 -/ € 38.938 -/ € 26.019) waarvan wordt voorgesteld om dit te onttrekken uit de algemene reserve. Het is gebruikelijk om het resultaat van de jaarrekening te verrekenen met de algemene reserve. Het saldo van de algemene reserve na deze mutatie bedraagt € 7,0 miljoen.

Paragrafen

In de paragrafen worden diverse thema's uitgewerkt. Bij de uitwerking wordt eerst de tekst uit de gemeentewet geciteerd die aangeeft welke onderdelen minimaal opgenomen zouden moeten zijn in de verantwoording. Vervolgens worden deze onderdelen kort en bondig uitgewerkt. Door aanpassingen aan het BBV (in het verleden) is de tekst van de paragrafen steeds verder uitgebreid. De term 'kort en bondig' moet dan ook gelezen worden als 'zo kort

en bondig mogelijk' waarbij minimaal voldaan wordt aan de wettelijke minimum eisen en toch een duidelijk leesbaar geheel ontstaat.

Programmaverantwoording

Jaarlijks wordt getracht om de kwaliteit van de programmarekening verder op te krikken. Kwaliteit kan in dit kader opgevat worden als leesbaarheid. Vorig jaar is vooral aandacht besteed aan de verbetering van de paragrafen. Dit jaar ligt de focus op het verbeteren van de programmaverantwoording.

De volgende verbeteringen zijn in 2017 doorgevoerd:

Ambities	Toegevoegd is de tekst van de ambities zoals die in de programmabegroting zijn vastgesteld. Door het opnemen van de ambities in de programmarekening ontstaat een beter leesbare programmaverantwoording.
Financiële verantwoording	Voorheen vond de financiële verantwoording op programmaniveau plaats. Per programma werd inzicht gegeven in de gerealiseerd baten, lasten en reservemutaties per programma. Vanaf 2017 bevat de financiële verantwoording meer detailinformatie. De verantwoording vindt vanaf dit jaar plaats op taakveld niveau.
Samenvatting programmaverantwoording en programmaplan	Toegevoegd zijn twee tabellen die een samenvatting geven van de financiële resultaten. Deze tabellen zijn opgenomen in de begroting en daarom ook toegevoegd aan de programmarekening.

In het hoofdstuk programma's wordt gerapporteerd over de voortgang van de verschillende doelen, zoals die opgenomen waren in de programmabegroting 2017. Onderstaande tabel geeft aan hoeveel doelen er stonden in de programmabegroting en hoeveel daarvan zijn gerealiseerd (groen), gestart (geel) en bij hoeveel geen actie is ondernomen (rood).

Programma	Aantal doelen	Groen	Geel	Rood
1.Veiligheid	9 + 1	9	1	0
2.Woonklimaat en leefklimaat	13 + 16	14	15	0
3.Gezondheid en zorg	19 + 3	16	6	0
4.Welzijn en onderwijs	6 + 2	4	4	0
5.Economie en werkgelegenheid	15 + 6	13	8	0
6.Directe dienstverlening	3 + 2	2	3	0
7.Relatie tussen burgers en bestuur	3	1	1	1

8.Financiën en bedrijfsvoering	7 + 1	4	4	0
Totaal	75 doelen uit de programmabegroting 2017 en 31 uit vorige jaren.	Groen: 63	Geel: 42	Rood: 1

Doelen die niet volledig gerealiseerd zijn komen terug in de planning- en controlcyclus 2018.

Balans

Het laatste deel van de programmarekening betreft de financiële foto van Laarbeek. De balans geeft de stand van onze bezittingen en schulden weer op 31 december 2017. Ter vergelijking wordt de foto van 31 december 2016 ook in het overzicht gepresenteerd. Ten opzichte van 2016 is de opzet van de balans gelijk gebleven. Hiermee is een goed vergelijk mogelijk tussen de twee jaren. De cijfers uit de balans worden zoveel mogelijk onderbouwd met een toelichting.

Accountantsverslag

Het definitieve accountantsverslag is nog niet binnen. Het accountantsverslag is geadresseerd aan de gemeenteraad. Met het verslag rapporteert de accountant aan haar opdrachtgever over de uitgevoerde accountantscontrole. Uit het concept verslag blijkt dat de accountant tevreden is over de kwaliteit van de jaarrekening. De accountantsverklaringen (voor getrouwheid en rechtmatigheid) die bij het accountantsverslag horen zijn ook nog niet binnen. Net als voorgaande jaren verwachten we voor 2017 ook twee goedkeurende verklaringen te ontvangen. Zodra deze binnen zijn worden ze toegevoegd aan het raadsvoorstel.

Kanttelingen o.a. financiële, juridische, communicatieve en veiligheidsaspecten

Financieel

Het positieve saldo van de programmarekening bedraagt € 89.130,- (exclusief winstneming grondexploitaties).

Het resultaat van de winstneming van de grondexploitaties bedraagt ruim € 1,8 miljoen, waarvan wordt voorgesteld om dit toe te voegen aan de reserve grondexploitatie.

In het saldo van de programmarekening 2017 ad € 89.130,- is ook een tekort op het sociaal domein verwerkt van € 355.203,- voor het Sociaal Domein. In het voorstel aan de raad wordt voorgelegd om dit tekort niet te egaliseren via de reserve sociaal domein, maar om deze reserve beschikbaar te houden voor risico's in de toekomst.

Aan het saldo van de jaarrekening 2017 wordt door de gemeenteraad een bestemming gegeven. Bij het conceptbesluit staat welke bestemming het college voorstelt.

Juridisch

Met het opmaken van de programmarekening legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad over de uitgevoerde activiteiten. Met het vaststellen door de

gemeenteraad wordt het college ontlast van het gevoerde beheer (artikel 199 van de Gemeentewet).

Communicatie

Gemeente Laarbeek heeft de afgelopen maanden gewerkt aan het afsluiten van boekjaar 2017. Dit gebeurt door het opmaken, presenteren en vaststellen van de programmarekening. Het positieve saldo dat in 2017 gerealiseerd is bedraagt € 89.130,- exclusief winstneming bouwgrondexploitaties. De gemeenteraad is bevoegd om de programmarekening vast te stellen en om een bestemming te geven aan het saldo. De raad zal het document bespreken in haar openbare vergadering van 5 juli 2018. De programmarekening is onderzocht op juistheid en rechtmatigheid door accountantskantoor Baker Tilly Berk. Het accountantsrapport wordt binnenkort besproken met de Auditcommissie. Van deze bespreking wordt verslag gedaan in de raadsvergadering.

Vervolgstappen

Inzending van de vastgestelde programmarekening aan provinciale staten voor de deadline van 15 juli 2018.

Bijlagen (meegezonden stuk(ken), ter inzage gelegde stukken)

- * Programmarekening 2017 (meegezonden)
- * Accountantsverslag naar aanleiding van de jaarrekening controle (meegezonden)
- * Accountantsverklaring bij deze programmarekening (wordt nagezonden)

Voorstel van college van burgemeester en wethouders van Laarbeek d.d. 29 mei 2018

De gemeenteraad wordt geadviseerd wordt om:

- 1) De programmarekening 2017 vast te stellen.
- 2) Kennis te nemen van het positieve rekeningsaldo 2017 van € 89.130,- (exclusief winstneming grondexploitatie) in deze programmarekening 2017.
- 3) Kennis te nemen van de winstneming van € 1.811.000,- uit de grondexploitatie op basis van de nieuw voorgeschreven Percentage of Completion-methode (PoC-methode) uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en tevens kennis te nemen van het hierdoor gerealiseerde het positieve rekeningsaldo 2017 in deze jaarrekening van € 1.900.130,- inclusief winstneming grondexploitatie.
- 4) Een bedrag van € 1.811.000,- (als zijnde de winstneming grondexploitaties 2017) toe te voegen aan de bestemmingsreserve grondexploitatierisico's als resultaatbestemming.
- 5) Kennis te nemen van het negatieve resultaat van € 355.203,- voor het Sociaal Domein, dat cijfermatig in het geheel van het rekeningsaldo, zoals genoemd onder ad 3, is verdisconteerd.
- 6) Om de bestemmingsreserve Sociaal Domein niet aan te wenden voor het tekort in het Sociaal Domein, aangezien er een positief saldo is over de gehele programmarekening en het wenselijk wordt geacht deze middelen beschikbaar te houden voor eventuele toekomstige risico's.

7) Op basis van het positieve rekeningsaldo 2017 ad € 89.130,- een aantal bedragen beschikbaar te houden voor uitgaven in 2018 door deze via resultaatbestemming over te hevelen van 2017 naar 2018 en dit als volgt te verdelen:

- € 55.000,- toe te voegen aan de stelpost armoedebestrijding 2018 van de begrotingspost Minimabeleid’;
- € 14.993,- toe te voegen aan het budget 2018 ‘rekenkamercommissie’;
- € 38.938,- toe te voegen aan de reserve ‘Bereikbaarheidsagenda’;
- € 26.019,- toe te voegen aan het budget 2018 speeltuinen;

En het hierdoor ontstane nadelige saldo ad € 45.820,- (= € 89.130 overschot -/ € 55.000 -/- € 14.993 -/- € 38.938 -/- € 26.019) te onttrekken uit de algemene reserve.

het college van burgemeester en wethouders van Laarbeek,

het college van burgemeester en wethouders,

[Ondertekenaar 2.Functie]

[Signer 2.Signature]

[Signer 2.Initials] [Signer 2.Complete
surname]

[Ondertekenaar 1.Functie]

[Signer 1.Signature]

[Signer 1.Initials] [Signer 1.Complete surname
]